

Uitvoeringsagenda 2021-2022

Opvang en Beschermd Wonen
Parkstad

Voorwoord

In 2018 hebben alle gemeenteraden van Parkstad de nota "Visie Opvang en Beschermd Wonen Parkstad" vastgesteld. Daarin is afgesproken dat de uitwerking zal plaatsvinden in de vorm van uitvoeringsagenda's. Voor u ligt de tweede uitvoeringsagenda. Deze uitvoeringsagenda is voorbereid door een brede ambtelijke werkgroep, in samenwerking met betrokken instellingen en adviesraden van de Parkstadgemeenten. De agenda is besproken met de portefeuillehouders Wmo in de Stuurgroep Wmo Parkstad. Tenslotte is het ter besluitvorming aangeboden aan de Colleges van de Parkstadgemeenten.

In de bijlage treft u de evaluatie van de eerste uitvoeringsagenda aan. Deze tweede uitvoeringsagenda bouwt daarop voort. Een tweede bijlage betreft het advies van de gezamenlijke adviesraden van de Parkstadgemeenten, en de reactie daarop van gemeentezijde.

Sinds de vaststelling van de 'Visie Opvang en Beschermd Wonen Parkstad' door de gemeenteraden van Parkstad in 2018, is landelijk het beleid rond opvang en beschermd wonen in een stroomversnelling geraakt. In april 2020 verscheen een rapport van De Raad Volksgezondheid en Samenleving (RVS): 'Herstel begint bij een huis'. In dit rapport meldt de RVS dat volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) het aantal geschatte daklozen in Nederland in tien jaar meer dan verdubbeld is: van 17.800 in 2009 tot 39.300 in 2018.

In haar advies onderscheidt de Raad vier routes waarlangs mensen dakloos kunnen raken: allereerst geen onderdak na een ingrijpende gebeurtenis zoals een relatiebreuk of verlies van een baan; daarnaast geen onderdak na vertrek uit onder andere een justitiële of GGZ- instelling; de derde route is huisuitzetting; en tot slot remigratie.

Elk van de vier beschreven routes biedt concrete aanknopingspunten om dakloosheid te voorkomen en te verminderen. Ze moeten echter ook in een bredere context geplaatst worden. Bestaansonzekerheid en gezondheidsproblemen vergroten het risico dat mensen dakloos raken, omdat zij daardoor in een proces van sociale uitsluiting terecht kunnen komen. Verschillende regels en procedures duwen deze mensen vervolgens (onbedoeld) dakloosheid in, of houden hen daar. Met als gevolg dat ze verder gemarginaliseerd raken in plaats van dat ze terug in de samenleving betrokken worden.

De Raad bepleit een structureel andere aanpak van dakloosheid. Een plek om te wonen staat aan de basis van elk passend hulpverleningstraject, oftewel: herstel begint bij een huis. Op basis van het advies van de RVS hebben de ministeries van VWS, BZK en SZW in afstemming met de VNG een breed plan van aanpak opgesteld, Een (t)huis, een toekomst. Hiermee beoogt het kabinet gemeenten en andere betrokken partijen extra te ondersteunen op het gebied van preventie, vernieuwing van de opvang en wonen met begeleiding.

In Parkstad constateren we géén toename in het aantal dak- en thuislozen in de afgelopen tien jaar. Wij danken dit aan een combinatie van handhaving en zorg (operatie Hartslag) en een consequent sociaal beleid. Ook het, in vergelijking met de meeste andere regio's, ruime aantal sociale huurwoningen is debet hieraan. Toch valt ook in Parkstad nog veel te ontwikkelen en te verbeteren op het gebied van tegengaan van dakloosheid. We hebben dan ook gebruik gemaakt van de mogelijkheid om subsidie aan te vragen in het kader van Een (t)huis, een toekomst. Deze subsidie van bijna 2,9 miljoen is toegekend. In deze uitvoeringsagenda wordt aangegeven hoe we deze subsidie willen inzetten. Naast deze middelen hebben alle niet-centrumgemeenten van het Rijk elk € 50.000 ontvangen voor de aanpak dak- en thuisloosheid. Ook deze middelen zullen worden ingezet.

Niet alleen op het gebied van de opvang zijn er landelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op onze regio. Dat geldt evenzeer voor Beschermd Wonen. Met ingang van 2021 is de Wet langdurige zorg (Wlz) gewijzigd, waardoor een groot deel van de cliënten (50 tot 60%) nu niet meer onder de Wmo

vallen, maar onder de Wlz. Dat betekent dat het aantal BW-cliënten waarvoor we als gemeente verantwoordelijk zijn flink is afgenomen, evenals het budget dat daarvoor beschikbaar is. Ook het perspectief is veranderd: chronische BW cliënten vallen nu onder de Wlz. Voor de BW-Wmo cliënten geldt dat uitstroom binnen één tot enkele jaren het perspectief is. Dat is één van de aanleidingen om ons zorgaanbod te herijken.

Daarnaast is een beslissing genomen over de doordecentralisatie: vanaf 2023 krijgt elke gemeente budget van het Rijk voor beschermd wonen, met een ingroeiperiode van tien jaar. De centrumgemeenteconstructie komt hiermee te vervallen. In plaats daarvan gaan we samenwerkingsafspraken maken en wordt de huidige gemeenschappelijke regeling herzien, om ook vanaf 2023 te zorgen voor een goed zorgaanbod voor alle inwoners van Parkstad die aangewezen zijn op beschermd wonen. Van doordecentralisatie van de maatschappelijke opvang en de vrouwenopvang is voorlopig geen sprake, dat blijven taken van de centrumgemeente.

Terugblik Visie Opvang en Beschermd Wonen Parkstad

In de visienota hebben de Parkstadgemeenten de visie van de landelijke adviescommissie Toekomst Beschermd Wonen (commissie Dannenberg) omarmd:

1. Zorg voor een stabiele woonplek in de wijk, midden in de samenleving.
2. Maak spaarzaam gebruik van een beschermde woonvoorziening.
3. Organiseer persoonsgerichte zorg met focus op herstel en participatie.
4. Houd de herstelroute open, schrijf niemand af.
5. Organiseer de condities voor sociale inclusie:
 - Versterken van zelfmanagement, ervaringsdeskundigheid en informele zorg
 - Garanderen van langdurige begeleiding met flexibele intensiteit
 - Ondersteuningscontinuüm voor herstel en participatie
 - Een breed arsenaal van woonvarianten
 - Beschikbare en betaalbare wooneenheden
 - Laagdrempelige toegang tot zorgfuncties
 - Duurzaam samenwerken tussen gemeenten en zorgverzekeraars
 - Borgen van kwaliteit en vraaggerichtheid van ondersteuning

We hebben deze visie concreet vertaald. Voor de maatschappelijke opvang willen we toe naar meer kleinschalige opvang, liefst in een gewoon huis in de eigen omgeving. Maar liever nog willen we voorkomen dat mensen gebruik moeten maken van de maatschappelijke opvang: preventie. En als mensen toch in de opvang belanden, dan zo kort mogelijk. Wonen - in verschillende varianten, met begeleiding op maat en evenredig verspreid over Parkstad - maakt dus een belangrijk onderdeel uit van deze uitvoeringsagenda.

Samenvatting resultaten Uitvoeringsagenda 2019-2020

In de bijlagen treft u de evaluatie van de uitvoeringsagenda aan (bijlage 1, Evaluatie Uitvoeringsagenda 2019-2020). De belangrijkste resultaten op hoofdlijnen:

- De werkgroep Sociale Diensten heeft een gezamenlijk voorstel uitgewerkt (bijlage 2, Uitwerking Samenwerkingsafspraken Inkomen). Begin 2021 worden de voorstellen geïmplementeerd binnen de sociale diensten. Concreet betekent dit dat elke regiogemeente onder voorwaarden een briefadres gaat verstrekken, grijs wonen toestaat, bijzondere bijstand

verstrekt om dakloosheid te voorkomen en zo nodig vaste lasten inhoudt op de bijstandsuitkering. De werkgroep blijft actief om de samenwerking te versterken, op basis van casuïstiek van elkaar te leren en elkaar aan te spreken op gemaakte afspraken.

- De jongerenopvang Pension Mijnsicht is vanaf maart 2020 overgenomen door LEVANTOgroep en in april 2020 verhuisd naar een andere locatie binnen de gemeente Heerlen. Op deze nieuwe locatie zijn 17 plekken gerealiseerd, elk een eigen appartement met badkamer en keukenblok.
- De algemene crisisopvang in Heugderlicht is uitgebreid met 6 gemeubileerde appartementen in de gemeente Brunssum en er zijn gesprekken gaande met de woningcorporatie voor een eengezinswoning in Simpelveld en Voerendaal. Zodoende is het reguliere opvangaanbod verbreed waardoor meer maatwerk kan worden geleverd naargelang zorgbehoefte en is de opvang meer verspreid in de regio.
- De afgelopen periode hebben de gemeente Heerlen, woningcorporatie Weller en Mondriaan vergaande plannen uitgewerkt om 6 Skaeve Huse te realiseren in Heerlen. Tussentijdse resultaten zijn: drie partijen convenant, een zorgpropositie, een investeringsplan voor de bouw van de Skaeve Huse en de start met het vergunningentraject.

De kaart van Beschermd Wonen en Opvang Parkstad anno 2021

We subsidiëren jaarlijks een aantal BW-plekken bij reguliere Zorg in natura (ZIN)-aanbieders in onze regio. Periodiek bespreken we met hen de voortgang, waaronder de bezettingsgraad. Aan het einde van het jaar stellen we de subsidie vast op basis van de subsidieverantwoording. Aanvullend op deze structurele subsidies worden incidentele subsidies verleend aan een breed palet van aanbieders voor specifieke cliënten, de zogenaamde 'BW-maatwerk' subsidies. Daarnaast kennen we ook nog het Persoonsgebonden budget (Pgb) voor Beschermd wonen.

Door de verruiming van de Wet langdurige zorg (Wlz) is ongeveer 60 procent van de beschermd wonen cliënten ingestroomd in de Wlz. In de praktijk betekent dat, dat ze nog altijd op dezelfde plek wonen en dezelfde zorg ontvangen, maar dat deze nu betaald wordt door het zorgkantoor en niet meer door de gemeenten. Daarmee is het aantal gesubsidieerde Wmo plekken afgenomen. De verhouding tussen het aantal Wmo en het aantal Wlz-plekken op één locatie kan variëren.

Tot slot: binnen het beschermd wonen kennen we een aparte categorie "sectorvreemden". Dit zijn BW-plekken binnen een niet-GGZ instelling, zoals Radar en Sevagram, bedoeld voor mensen die naast psychiatrie ook een andere beperking/grondslag hebben (verstandelijke beperking, somatiek). De meeste cliënten die op deze plekken zaten zijn overgegaan naar de Wlz. Er resteren nog 15 cliënten.

Voor de opvang geldt dat we ook daar plekken subsidiëren en een breed pallet kennen: algemene crisisopvang (Heugderlicht en appartementen), opvang voor zorgmijders (Klomp/Gasthuis), jongerenopvang (Putgraaf) en moeder- en kindopvang (Waubach). Voor vrouwen die het slachtoffer zijn van huiselijk geweld hebben we een Blijf van m'n Lijfhuis en vier doorstroomhuizen.

Naast deze reguliere opvangplekken is er 'Housing First'. Dit is bedoeld voor mensen die niet kunnen aarden in de reguliere opvang. Zij krijgen een huis aangeboden en werken met intensieve ambulante begeleiding aan herstel.

De bezettingsgraad voor Beschermd Wonen is nagenoeg honderd procent, voor de opvang ligt de bezettingsgraad iets lager, hetgeen wenselijk is om fluctuaties en crisissituaties op te kunnen vangen. Voor de Klomp was de gemiddelde bezetting in 2020 89%, Heugderlicht 73 % en voor de jongerenopvang bijna 100 %. De Moeder- en kindopvang had een bezetting van 95 %. Blijf van m'n Lijf had een bezetting van 85 %.

Ter voorkoming van dak- en thuisloosheid kennen we daarnaast nog 'Housing Plus' (voorheen 'Zeer Moeilijk Plaatsbaren', ZMP) en ter bevordering van de uitstroom uit de opvang, BW of kliniek 'Housing Parkstad'.

Overzicht Parkstad: opvanginstellingen, aantal plekken en gemeente (intramuraal)¹

- *Levanto/RIMO/Blijf van m'n Lijf Parkstad:*
55 plekken Crisisopvang Heugderlicht te Landgraaf
6 appartementen in Brunssum, 12 plekken Blijf van mijn Lijf Huis (vrouwen en kinderen) en 4 doorstroomhuizen, 12 plekken Moederopvang Waubach (vrouwen en kinderen, Landgraaf).²
In voorbereiding: opvang in de wijk, waaronder twee eengezinswoningen.
- *Leger des Heils:*
Tot mei 2021: 35 plekken regulier in de DNO de Klomp (Heerlen)
Vanaf mei 2021: 30 plekken in Het Gasthuis (Heerlen)
- *LEVANTOgroep:*
17 plekken Opvang jongeren Putgraaf (Heerlen)
- In voorbereiding: Credohuis (6 plekken voor jongeren) in Kerkrade
- Housing First: 35 plekken, verspreid over Parkstad

Overzicht van de reguliere Beschermd Wonen plekken³

- *Mondriaan*
58 plekken intramuraal Beschermd Wonen, verdeeld over 9 locaties: 4 in Heerlen, 1 in Brunssum, 1 in Kerkrade, 2 in Landgraaf en 1 in Beekdaelen. 18,75 extramurale plekken.⁴
- *Levanto*
34 plekken intramuraal Beschermd wonen, verdeeld over zorgpension Nuth (Beekdaelen), Vroenhof (Kerkrade), Hoeve de Passart (Heerlen), Heugderlicht en 10 extramuraal (Heerlen).
- *Leger des Heils*
15 plekken intramuraal Beschermd Wonen (2 Domushuizen en 1 Domus Plus in Heerlen) en 16,5⁵ extramurale plekken (Heerlen).

Overzicht 'Sector-vreemden' plekken

- *Sevagram*

¹ Dit is de gefinancierde capaciteit. De daadwerkelijke bezetting kan op enig moment iets afwijken.

² Bij de vrouwenopvang tellen we het aantal bedden voor de vrouwen. Gemiddeld worden er ongeveer evenveel vrouwen als kinderen opgevangen.

³ Dit is de voorlopige capaciteit die door de gemeente gefinancierd wordt op basis van de geschatte Wlz-uitname. De daadwerkelijke bezetting kan afwijken, ook kan de verhouding intramuraal/extramuraal variëren.

Naast de Wmo gefinancierde woon-zorgvormen zijn er veel andere woon-zorgvormen, die gefinancierd worden door het Zorgkantoor (Wlz) of justitie (Forensische Zorg). Deze woon-zorgvormen zijn niet opgenomen in dit overzicht.

⁴ Dit is een gemiddelde.

⁵ Voor een stel die elk een BW-indicatie hebben, wordt 1,5 BW gesubsidieerd.

- 4 plekken Beschermd Wonen intramuraal (Heerlen), 1 plekken extramuraal
- *Radar*
11 plekken Beschermd Wonen intramuraal, verdeeld over diverse woonvormen in Parkstad.
Deels extramuraal ingevuld.

Persoons gebonden budget (Pgb) en Maatwerktraject BW

Clënten die behoefte hebben aan Beschermd wonen kunnen vaak niet direct geplaatst worden. Ze komen op een wachtlijst en ontvangen tijdens de wachttijd overbruggingszorg. Deze zorg komt ten laste van het budget Beschermd Wonen. Als er direct een oplossing nodig is, kan een cliënt voorrang krijgen op de wachtlijst.

Ondanks het brede aanbod van zorgaanbieders komt het voordat een cliënt die een BW-indicatie heeft vanwege specifieke zorgbehoeften of te lange wachttijden niet door de gesubsidieerde ZIN-aanbieders ondersteund kan worden. Het Team Opvang en Beschermd Wonen, TOBW, zoekt dan samen met de cliënt naar een oplossing. Soms kan de zorg met een Persoons gebonden budget ingekocht worden. Omdat de cliënt veelal niet zelf pgb-vaardig is wordt voor het beheer van het pgb en de daaraan verbonden taken vaak een mentor, bewindvoerder of een familielid ingeschakeld.

Ook komt het voor dat de specialistische zorgaanbieder een incidentele subsidie aanvraagt ten behoeve van een maatwerktraject BW op basis van de afgegeven indicatie.

De aantallen PGB's en maatwerktrajecten fluctueren gedurende het jaar. Op peildatum 1 januari 2021 waren er 113 cliënten met een PGB en 23 cliënten met een maatwerktraject BW. De verdeling van Pgb's en maatwerktrajecten per gemeente laat zien dat de PGB BW instellingen zich bevinden in Heerlen en Kerkrade. Om beter zicht te krijgen op waar deze cliënten woonden voorafgaand aan de Pgb BW indicatie wordt vanaf 2021 de herkomst gemeente bijgehouden.

Verdeling PGB-houders Beschermd Wonen en maatwerktrajecten (huidige woonplaats)

Gemeente	Pgb	Opmerkingen PGB	Maatwerk- traject	Opmerkingen Maatwerktraject BW
Landgraaf	7			
Beekdaelen	6			
Kerkrade	28	Waarvan 10 intramuraal	1	
Simpelveld	1			
Brunssum	6		1	
Voerendaal	1			
Heerlen	60	Waarvan 35 intramuraal	19	
Overig	4	Inmiddels verhuisd	2	Buiten Parkstad
Totaal	113		23	

Zorgpension Nuth

Het Zorgpension Nuth is onderdeel van de LEVANTOgroep en is gelegen in de stationsomgeving van Nuth (gemeente Beekdaelen). De voorziening betreft een Beschermd Wonen locatie voor 22 cliënten met een psychische kwetsbaarheid en een actieve verslaving. De voorziening voldoet niet meer aan

de huidige maatstaven met betrekking tot onder andere veiligheid en gezondheid. Bewoners beschikken over kleine kamers en maken gebruik van gezamenlijk sanitair en overige voorzieningen. Dit leidt regelmatig tot ongewenste en onveilige groepsinteracties. Ook voor medewerkers is dit geen prettig werkklimaat. Het behouden van deze voorziening is essentieel voor de specifieke doelgroep die bediend wordt. De doorstroombmogelijkheden vanuit onder andere de crisisopvang, en de regionale spreiding die hierbij van belang is, kan hiermee voortgezet worden.

Sinds 2014 wordt daarom in samenspraak met Wonen Zuid gezocht naar een nieuwe locatie, waarbij cliënten de beschikking kunnen krijgen over eigen woonunits, met eigen sanitair en overige voorzieningen.

In 2015 heeft de gemeenteraad van Nuth besloten dat de nieuwe voorziening in de directe nabijheid van de huidige locatie gerealiseerd moet worden. In verband met de ligging dient de locatie te voldoen aan specifieke wetgeving ten aanzien van geluid en veiligheid. Dit heeft ertoe geleid dat het pand € 500.000,- duurder is dan op een locatie waar deze eisen niet van toepassing zouden zijn.

Vanwege de behoefte aan een dergelijke voorziening voor BW en de regionale spreiding die hierbij van belang is, draagt de centrumgemeente financieel bij met een bedrag ter hoogte van € 160.000,-.

Dankzij deze investering kan het ontstane tekort voor de realisatie van het Zorgpension verdeeld worden tussen LEVANTOgroep, Wonen Zuid en de gemeente Beekdaalen. De daadwerkelijke realisatie van het Zorgpension komt hiermee in de volgende fase terecht en wordt integraal onderdeel van deze uitvoeringsagenda.

Doorlopende plannen uitvoeringsagenda 2019-2020

Alhoewel we tevreden zijn over de behaalde resultaten is een aantal acties in de periode 2019-2020 niet afgerond. Gezien de urgentie van deze acties krijgen deze een aparte vermelding binnen de tweede uitvoeringsagenda.

Realisatie nieuwe locatie Dag- en Nachtopvang Het Gasthuis

Het was de bedoeling dat Dag- en nachtopvang De Klomp uiterlijk op 1 mei 2021 de deuren zou sluiten, en op die datum het Gasthuis zou openen. Vanwege waterschade, ontstaan de dag na de sleuteloverdracht, is de verhuizing enkele weken uitgesteld.

In Het Gasthuis krijgen cliënten de beschikking over een eigen slaapkamer met sanitair en er is een grote buitenruimte. De verwachting is dat cliënten daardoor meer tot rust komen en kunnen werken aan herstel. Het Gasthuis heeft een iets kleinere capaciteit dan De Klomp.

Skaeve Huse

Skaeve Huse⁶ zijn eenvoudige eenpersoonswoningen die op veelal op afstand van reguliere woningen worden gebouwd. De woningen beschikken over eigen sanitair en een eigen keuken. De woningen zijn stevig en eenvoudig schoon te houden en staan alleen of met enkele stuks bij elkaar. Skaeve Huse zijn bedoeld voor mensen die vanwege hun woongedrag niet in een regulier huis kunnen wonen. Op basis van de afspraken die gemaakt zijn in de eerste uitvoeringsagenda, willen we verspreid in Parkstad 21 Skaeve Huse realiseren. De werkgroep Skaeve Huse, bestaande uit beleidsmedewerkers van de desbetreffende gemeenten, heeft de opdracht voor hun eigen gemeenten met zorgaanbieders en eventueel woningcorporaties – niet in alle gevallen zal een woningcorporatie betrokken zijn -

⁶ Het concept *Skaeve Huse* is afkomstig uit Denemarken. Skaeve Huse betekent: rare huizen (meervoud). Enkelvoud: Skaeve hus.

concrete realisatieplannen op te stellen die in 2022 geïmplementeerd moeten worden. Het realiseren van deze nieuwe woonvorm en daarmee uitbreiding van de woonladder vraagt vasthoudendheid en creativiteit van de gemeenten, zorgaanbieders en de betrokken woningcorporaties. Het ministerie van BZK heeft een specifieke uitkering toegekend op basis van onze subsidie aanvraag ten behoeve van de bouw van 21 Skaeve Huse. Een bedrag ter hoogte van € 538.000,- is tot eind 2022 beschikbaar, zo'n € 25.000,- per Skaeve Hus. De extra gelden van het ministerie van VWS worden gebruikt om de zorg voor het eerste jaar te financieren, ongeveer € 30.000,- per plek.

Omdat er 24/7 een vorm van toezicht en begeleiding beschikbaar moet zijn, zien we Skaeve Huse als een specifieke vorm van beschermd wonen in het kader van de Wmo. Tot de doordecentralisatie (2023) is Heerlen als centrumgemeente verantwoordelijk voor de financiering daarvan. Na de doordecentralisatie zijn de Parkstadgemeenten gezamenlijk verantwoordelijk voor voldoende aanbod van Beschermd Wonen, inclusief de Skaeve Huse. Ook over de financiering hiervan worden gezamenlijk afspraken gemaakt.

Er wordt een apart document opgesteld waar in- en exclusiecriteria, het proces en regels omtrent plaatsing inzake de Skaeve Huse worden beschreven.

Samenwerkingsafspraken Sociale Diensten

De werkgroep Sociale Diensten Parkstad krijgt de opdracht om te onderzoeken hoe verhuizen voor uitkeringsgerechtigden binnen Parkstad tussen de ene en de andere gemeente gemakkelijker gemaakt kan worden. Momenteel leidt verhuizen tot langdurige stagnatie in de inkomsten, omdat de ontvangende gemeente opnieuw het recht op een uitkering moet vaststellen, en dat kan vele weken in beslag nemen. Deze stagnatie leidt vaak tot grote financiële problemen voor betrokkene. Onderzocht wordt of met samenwerkingsafspraken tussen gemeenten de afhandeling van de uitkeringsaanvraag aanzienlijk versneld kan worden. Ook het na verhuizing opnieuw opleggen van de zoekplicht voor jongeren voor een periode van vier weken moet tegen het licht gehouden worden.

Een (t)huis, een toekomst: naar een verbeterde opvang

In de zomer van 2020 werden de centrumgemeenten benaderd door het ministerie van VWS. Het Rijk had 200 miljoen beschikbaar gesteld voor de aanpak van dakloosheid. Met Een (t)huis, een toekomst beoogt het kabinet gemeenten en andere betrokken partijen extra te ondersteunen op het gebied van preventie, vernieuwing van de opvang en wonen met begeleiding. De centrumgemeenten werden in de gelegenheid gesteld om een subsidieaanvraag te doen. Gemeente Heerlen heeft, in afstemming met de betrokken zorgpartijen en Parkstadgemeenten, een subsidieaanvraag geschreven in de vorm van een projectplan: *"Projectplan centrumgemeente Heerlen. Een (t)huis, een toekomst: de aanpak van dak- en thuisloosheid. Naar een verbeterde opvang"*.

Het Ministerie van VWS heeft op basis van onze subsidieaanvraag bijna 2,9 miljoen subsidie beschikbaar gesteld om dakloosheid te voorkomen en de opvang te verbeteren. Dankzij de extra financiële impuls was het mogelijk om de ambities en plannen die in de door de gemeenteraden van Parkstad vastgestelde Visie Opvang en beschermd wonen Parkstad en in de eerste uitvoeringsagenda beschreven zijn, aan te vullen en uit te werken en daarmee tot een versnelling te komen. Concreet betreft het:

1. een *Credohuis* locatie met 6 plekken. Met een Credohuis realiseren we aanvullende capaciteit in het zorgaanbod van Parkstad in de vorm van kleinschalige en ontwikkelingsgerichte opvang voor dak- en thuisloze jongeren in Parkstad. De Credo aanpak kenmerkt zich door een innovatieve participatie van burgers (vrijwilligers) en ondernemers, die gezamenlijk

verantwoordelijkheid nemen om effectieve kleinschalige opvang duurzaam mogelijk te maken. Er is gekozen voor een Credohuis vanwege de bewezen effectieve aanpak voor de doelgroep in de praktijk van Credohuis Maastricht vanaf 2013.

2. *Persoons Gerichte Aanpak Plus*: extra Housing First plekken in combinatie met persoonsgerichte aanpak en inzet ervaringsdeskundigen. Met deze eenmalige extra inzet (want geen mogelijkheid voor structurele financiering) willen we die cliënten die tot op heden geen succesvol traject hebben doorlopen structureel huisvesten. Housing First is een vorm van wonen met intensieve ambulante begeleiding en bedoeld voor groepsongeschikte dakloze mensen met meervoudige problemen, waarbij de toewijzing van een woning de start is van een traject waarbij zelfstandig wonen het doel is. De 'plus' is het combineren van het Housing First principe met extra ondersteuning in de vorm van de Persoons Gerichte Aanpak (PGA) en inzet van ervaringsdeskundige. Binnen de PGA werken alle betrokken partijen (gemeente, Veiligheidshuis Parkstad, buurtregisseurs, politie en handhaving, aanbieders van opvang, beschermd wonen en andere voorzieningen, zoals verslavingszorg en GGZ) intensief samen om voor de meest overlastgevende personen met multiproblematiek een aanpak op maat te ontwikkelen. Daarbij gaat het niet alleen om het inzetten van zorg op maat, maar ook zo nodig het toepassen van drang en dwang om een persoon zo ver te krijgen dat er meegewerkt wordt. Er worden maatwerkoplossingen per persoon ontwikkeld. Daarbij wordt gewerkt vanuit het principe dat professionals 'met de voeten in de klei' bepalen welk maatwerk geboden moet worden.
Door de inzet van ervaringsdeskundigen wordt het mogelijk om deze 'zware' doelgroep te motiveren om zorg te accepteren. Een ervaringsdeskundige is het levende bewijs dat een op het oog uitzichtloze situatie te overwinnen is. Vervolgens willen we de ervaringsdeskundige inzetten als meerjarige "waakvlamzorg". Wij zien de ervaringsdeskundige als de ideale medewerker hiervoor. Juist ervaringsdeskundigen hebben een goede antenne en zien als geen ander hoe het met iemand gaat.
Om bovenstaande te realiseren is het van belang snel door te kunnen pakken wanneer dit type cliënt openstaat voor hulp. Vaak zijn deze periodes van welwillendheid van korte duur waardoor bestaande zorgstructuren niet afdoende zijn om snel zorg in te kunnen zetten. Door een werkbudget ter beschikking te stellen kan zorg op zeer korte termijn worden ingezet. Om zorg te dragen voor goede afstemming tussen de vaak vele betrokken instanties voeren procesregisseurs van Veiligheidshuis Parkstad regie.
3. transformatie van grootschalige opvang naar *opvang op maat*. Naast de dag- en nachtopvang is er voor dak- en thuislozen met minder zware problematiek een opvanglocatie in Landgraaf met 55 plekken: Heugderlicht. Binnen deze locatie verblijven cliënten die ook zelfstandig zouden kunnen wonen met ambulante begeleiding. Door gemeubileerde woonruimte beschikbaar te stellen (kamers, appartementen, eengezinswoningen) kunnen deze cliënten met lichte problematiek zelfstandig gehuisvest en ambulant begeleid worden. Daarmee wordt de zelfredzaamheid bevorderd en negatieve groepsdynamiek voorkomen. Vanuit de gemeubileerde woonruimte wordt toegewerkt naar een eigen woning.
4. aanvullende preventieve maatregelen doorvoeren om dakloosheid te voorkomen: een 18-/18+ jongerenregisseur in Heerlen (project) en uitstroombegeleiding van gedetineerden (project).
5. *Skaeve Huse*. Zie vorige hoofdstuk.

Een aantal door ons ingediende projecten is door VWS niet gehonoreerd; 'Gasthuis' (inrichtingskosten), 'nieuwbouw zorgpension Nuth' en het 'ontwikkelen van 24 woonplekken met begeleiding voor jongeren'.

Toegang

Sinds 2015, toen Beschermd Wonen in het kader van de Wmo een taak werd voor gemeenten, is er het Team Opvang en Beschermd Wonen, het TOBW. Dit team is gesitueerd bij de gemeente Heerlen, maar werkt voor alle Parkstadgemeenten. Het TOBW verleent indicaties voor beschermd wonen, in samenwerking met de betrokken instellingen en gemeenten (Wmo-consulenten). Er is een periodiek overleg met de BW- en opvanginstellingen, waar knelpunten en casuïstiek worden besproken.

Voor de korte termijn (2021 en 2022) willen we de samenwerking tussen het TOBW en de 'lokale WMO' versterken door het aanscherpen van proces- en regieafspraken. Ook willen we insteken op deskundigheidsbevordering.

De Maatschappelijke Opvang is een algemene voorziening waarvoor geen indicatie afgegeven wordt. Dit in combinatie met de vrij ruime capaciteit aan opvangplekken maakt dat de toegang in het verleden in sommige gevallen ruimhartig is geweest. Het vernieuwen van de opvang (eigen kamers!) maakt dat de flexibele schil om piekmomenten op te vangen kleiner wordt. Daarmee ontstaat er meer urgentie om niet alleen strenger te zijn aan de poort, maar ook meer regie te voeren om snellere uitstroom te bewerkstelligen. Uit de ervaringen die recent zijn opgedaan, extra inzet om het aantal cliënten in De Klomp te verlagen, blijkt dat effectief te zijn. We zetten daarom in op meer regie voeren op zowel de toegang van de Opvang als op de door- en uitstroom.

In het kader van de doordecentralisatie wordt bekeken hoe we de toegang tot Beschermd Wonen en Opvang vanaf 2023 vorm willen geven. Afstemming op de lokale toegang zal hierbij nadrukkelijk aandacht krijgen. Voorkomen moet worden dat er nieuwe schotten ontstaan, en cliënten heen en weer gestuurd worden tussen de verschillen loketten. Ook mag de overstap van reguliere WMO begeleiding naar Beschermd Wonen - en andersom, het zogenaamde op- en afschalen - niet leiden tot 'gaten' in de zorg. Kortom: de burgers mogen er geen last van hebben dat we sommige zorg lokaal regelen, en andere zorg in gezamenlijkheid.

Managementinformatie

Alle aanbieders leveren managementinformatie aan, maar elke aanbieder doet dit op een eigen manier waardoor deze niet eenduidig is en daardoor moeilijk te vergelijken. We bepalen welke informatie we nodig hebben om beter zicht te krijgen op de in-, door- en uitstroom van cliënten. We willen in kaart brengen of het zorgaanbieders lukt om duurzame uitstroom te bewerkstelligen. We werken aan een managementinformatiesysteem om cliëntstromen op een goede wijze vast te leggen en te monitoren.

Omdat alle gemeenten in het kader van de doordecentralisatie (zie volgende hoofdstuk) meer verantwoordelijkheden krijgen inzake Beschermd Wonen, zullen we in 2021 de herkomstgemeente van de bestaande en de instromende populatie BW inzichtelijk maken. Daarmee bereiden we ons voor op het 'woonplaatsbeginsel', dat waarschijnlijk landelijk ingevoerd zal worden: de gemeente waar iemand ingeschreven staat, of stond voor hij/zij verbleef in een instelling, is na de doordecentralisatie verantwoordelijk voor het bieden van passende ondersteuning in de vorm van beschermd wonen.

Doordecentralisatie: Herijking BW, Inkoop en Begeleid Wonen Jongeren

Vanaf 2022 zal de inhoudelijke doordecentralisatie starten en zal de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de toegang vorm gaan krijgen. In 2023 start de Rijksoverheid met het verdelen van de rijksmiddelen voor beschermd wonen over alle gemeentes in Nederland. Tegelijkertijd wordt een objectief verdeelmodel ingevoerd. Dit betekent dat de budgetten die centrumgemeente Heerlen nu krijgt in een periode van 10 jaar worden verminderd ten gunste van de andere Parkstadgemeentes. Dit betekent ook dat het totale bedrag dat voor Parkstad beschikbaar is in 10 jaar stapsgewijs verlaagd wordt. Ter illustratie de volgende tabel (bron: decembercirculaire 2020)

Jaar	Totaal bedrag regio Parkstad
2021	€ 32.838.623
2022	€ 33.205.980
2023	€ 32.408.916
2027	€ 29.216.671
2032	€ 25.226.363

NB: de genoemde bedragen zijn indicatief. Wijzigingen i.v.m. nacalculatie Wlz-uitname, indexering en arsenaalgroei⁷ niet meegenomen.

De doordecentralisatie opvang en beschermd wonen gaat dus gepaard met een afname van het budget voor Regio Parkstad. Omdat in de Regio Parkstad de afgelopen jaren sprake is geweest van een overschot van de financiële middelen, verwachten we niet direct financiële knelpunten om het bestaande en op dit moment in ontwikkeling zijnde aanbod te bekostigen. In de Regiovisie is afgesproken dat we de regionale voorzieningen regionaal blijven bekostigen. Dit betekent dat we voor 2023 nieuwe afspraken moeten maken over de governance, financiering van het aanbod en de toegang tot beschermd wonen in de regio Parkstad om invulling te geven aan de gezamenlijke – en lokale uitvoering.

Norm voor opdrachtgeverschap

Er moeten afspraken gemaakt worden hoe we in onze regio op dit terrein blijven samenwerken.

De binnen de VNG afgesproken Norm voor Opdrachtgeverschap stelt een niet-vrijblijvende regionale samenwerking verplicht. De huidige gemeenschappelijke regeling is nog gebaseerd op de centrum-gemeente-structuur en zal in dat kader worden herzien.

Herijking BW aanbod/Inkoop BW

De doordecentralisatie per 1 januari 2022 én het uitstel van de herverdeling van de gelden tot 2023 brengen inkoopgerelateerde vraagstukken met zich mee die komend jaar grondig uitgewerkt moeten worden. Dit betekent een inkoop-, organisatie- en governancestructuur die per 1 januari 2023 van kracht zal zijn. Op de korte termijn zijn er echter een aantal knelpunten in het aanbod en de inkoop

⁷ Arsenaalgroei betekent ruimte voor uitbreiding van het aanbod vanwege toenemende vraag.

van Beschermd Wonen die nu al opgepakt moeten worden, we kunnen daarmee niet wachten. De centrumgemeente is daarbij aan zet, in afstemming met de regiogemeenten.

Knelpunten (korte termijn)

Beschermd wonen voor jong volwassenen

We constateren een tekort aan BW plekken voor jongvolwassenen.

Voor deze groep geldt dat een passende voorziening op het gebied van wonen en begeleiding moet worden geboden, waarbij afhankelijk van de gevraagde ondersteuningsbehoefte een passend aanbod BW wordt gedaan.

Het gaat hierbij om de volgende doelgroepen:

- Jongeren met een Lichte Verstandelijke Beperking (LVB);
- Jongeren met autisme;
- Jongeren met problematieken (gedragsproblematiek, hechtingsproblematiek) die leiden tot een noodzaak van (tijdelijk) Beschermd Wonen.

Het huidige tekort aan passende plekken voor deze doelgroepen wordt op de volgende manier opgepakt:

- Voor alle genoemde doelgroepen geldt dat er momenteel gesprekken worden gevoerd met de gesubsidieerde partijen om te kijken welke mogelijkheden zij hebben om op zeer korte termijn hiervoor een passend aanbod te realiseren;
- Indien dit niet leidt tot oplossingen zal op zeer korte termijn gekeken moeten worden of er nieuwe partijen (of partijen die nu vanuit een PGB reeds BW leveren) toch gecontracteerd kunnen worden.
- Uiteraard wordt bij deze uitbreiding gekeken naar de mogelijkheden tot kleinschalige woonvormen en passende locaties binnen Parkstad, daarbij rekening houdend met de draagkracht van buurten.

Deze zaken worden met urgentie in de eerste helft van 2021 opgepakt.

Begeleid wonen jongeren

Er is een groep jongeren is die geen 24uurs zorg behoeft, maar wel dagelijkse begeleiding op weg naar zelfstandigheid. Door deze begeleiding te bieden voorkomen we dat deze jongeren in de opvang of beschermd wonen belanden, langer in Jeugdhulp blijven dan noodzakelijk is of tussen wal en schip belanden. Het betreft hier geen beschermd wonen, maar een preventieve inzet voor jongvolwassenen die nog niet volledig zelfstandig kunnen wonen.

Bij het uitwerken van het aanbod speelt een aantal factoren een rol:

- In kaart brengen grootte doelgroep en verschillende verwijsstromen (waaronder Jeugdwet verplicht/vrijwillig);
- In kaart brengen ondersteuningsbehoefte doelgroep en dit relateren aan de zogenaamde 'woonprofielen' (ondersteuningsbehoefte, ontwikkelingskansen) van de subgroepen die hierbij te onderscheiden vallen;
- Zo nodig nadere (werk)afspraken over de inzet vanuit andere domeinen (Jeugd, Werk & Inkomen) op lokaal niveau om te komen tot een sluitende keten.

In 2021 en 2022 worden in Kerkrade en Heerlen proeftuinen voor begeleid wonen gestart. Deze proeftuinen worden gefinancierd uit centrumgemeentegelden.

Overige knelpunten op het gebied van Beschermd Wonen

Naast de genoemde knelpunten ten aanzien van jongvolwassenen, is er ook sprake van krapte in het aanbod voor andere doelgroepen. Er is een tekort aan kleinschalige, meer individuele woonvormen voor cliënten die niet gedijen in groepen. Met name voor cliënten met forse verslavings- en/of gedragsproblematiek is het lastig om passende BW-plekken te vinden. We willen subsidieafspraken maken met aanbieders die hier iets in kunnen betekenen (uitbreiding ZIN-aanbod), zodat we minder vaak hoeven uit te wijken naar PBG's en incidenteel BW-maatwerk. Naar verwachting zal voor een deel van deze cliënten straks een Skaeve Hus een oplossing kunnen bieden.

Lange termijn- nieuwe inkoopstrategie

Voor de langere termijn willen we een inkoopstrategie voor beschermd wonen binnen de regio ontwikkelen. Doel is om deze nieuwe strategie te laten ingaan op 1 januari 2023. Hieronder vallen de volgende punten:

- In beeld brengen vraag naar beschermd wonen en benodigd gecontracteerd aanbod
- Duidelijkheid krijgen over het benodigd en beschikbare budget voor beschermd wonen
- Verkenning met aanbieders
- Verkennen mogelijke inkoopvormen en bijbehorende rechtsvorm voor de samenwerking tussen gemeenten. De Norm voor Verantwoord Opdrachtgeverschap is daarbij het uitgangspunt;
- Kwaliteitskader, toetsing en toezicht in samenwerking met de Wlz-partijen
- De toegang vormgeven

Bij de uitwerking van bovenstaande punten voor de inkoopstrategie is naast het inzichtelijk maken van de keuzes ook van belang om het bestuurlijk draagvlak in beeld te brengen voor de verschillende opties. Daarbij zijn als vertrekpunt door de bestuurders de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- Geen 'open house', maar een langdurige samenwerkingsrelaties met een beperkt aantal aanbieders.
- Sturen op samenwerking tussen aanbieders, geen concurrentie
- Eerlijke prijs
- Pgb's beperken. Het ZIN-aanbod moet toereikend zijn om alle doelgroepen te bedienen.
- Spreiding binnen Parkstad en aandacht voor inbedding in de wijk
- Onderzoek welke slimme combinaties mogelijk zijn met de bestaande inkoopstrategieën voor de Wmo en Jeugdhulp om daarmee te werken aan continuïteit voor de doelgroep uitstromend uit de Jeugdwet of doorstromend naar de 'reguliere Wmo'

Op basis van de inkoopstrategie kan worden gestart met de nadere uitwerking en implementatie, als voorbereiding op de inkoop in 2022/2023. Dit zal in een projectgroep nader worden uitgewerkt en aan de Stuurgroep Wmo worden voorgelegd.

Inbedding in de wijk en de positie van woningbouwcorporaties

Om te komen tot de eerder beschreven vernieuwing van maatschappelijke opvang en beschermd wonen de komende jaren, is het van belang om goede (prestatie)afspraken te maken met de woningcorporaties in Parkstad. In de praktijk merken we dat er nog te veel versnippering is als het gaat om de gemaakte afspraken op lokaal- en regionaal niveau en dat er op diverse thematafels hierover wordt gesproken.

De woonvisie in Parkstad wordt in 2022 geactualiseerd en de gemeenten in Parkstad gaan aan de slag met het opstellen van woon-zorgvisies. Het is van belang dat naast de doelgroep ouderen ook de doelgroepen opvang en beschermd wonen worden meegenomen.

We zetten daarom in op het maken van regionale, meerjarige afspraken over vraag- en aanbod (taakstelling) van corporatiewoningen en de inzet van de benodigde zorg- en ondersteuning voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Het maken van deze afspraken doen we bij voorkeur centraal op één thematafel. Bij het maken van deze afspraken dient er voldoende aandacht te zijn voor spreiding over gemeenten en de belasting van kwetsbare wijken in Parkstad. De organisatie Housing Parkstad heeft daarin, en in het maken van de afspraken met de woningbouwcorporaties, een belangrijke rol. Uitstroom naar een corporatiewoning verloopt immers via Housing Parkstad.

We realiseren ons dat er sprake moet zijn van een goede balans. Dat geldt zowel voor zorgvragers als voor buurten. Niet elke zorgvrager kan zelfstandig wonen, in een gewoon huis in een gewone buurt. Soms is wonen in een beschermde woonvorm, samen met andere cliënten met altijd professionele begeleiding aanwezig, een veel betere oplossing. En is het juist die woonvorm die cliënten de geborgenheid geeft om van daaruit te groeien en te werken aan herstel. Anderzijds kunnen buurten overbelast raken als er veel mensen met een rugzakje wonen, of er veel instellingen gevestigd zijn. Niet alleen de gemeenten in het kader van de Wmo (BW en opvang), maar ook Justitie voor forensische zorg en het zorgkantoor voor Wlz-zorg doen een beroep op de buurten. De gemeenten kunnen hier niet helemaal op sturen, maar via overleg met organisaties die zich willen vestigen en via de mogelijkheden die de ruimtelijke wetgeving biedt, zoals de bestemmingsplannen en voorschriften daarbij, is invloed wel mogelijk.

Draagkracht en draaglast moeten in balans zijn. We onderschrijven dus de maatschappelijke trend van ambulantisering, maar niet zonder meer. Ook dat is een kwestie van maatwerk.

“Waakvlamfunctie nodig voor kwetsbare bewoners”

Aedes heeft in 2020 een onderzoek laten verrichten naar de inrichting van zorg en ondersteuning voor kwetsbare personen in corporatiewijken. Uit dit onderzoek komen onder meer de volgende aanbevelingen naar voor corporaties en gemeenten naar voren:

- > Organiseer een ‘waakvlamfunctie’; een manier waarop je vinger aan de pols houdt in de wijk en wanneer er signalen zijn dat mensen ‘afglijden’ men actie kan ondernemen
- > Investeer in nieuwe woon-zorgcombinaties
- > Zorg voor bestuurlijk commitment, ken elkaar en verhelder ‘wie waarvan is’
- > Maak afspraken over informatie-uitwisseling
- > Zet intensief in op de beschikbaarheid van laagdrempelige begeleiding
- > Communiceer als gemeente duidelijk waar je moet zijn voor ondersteuning zorg
- > Koppel wonen en zorg actief, zowel bestuurlijk als beleidsmatig en vertaal dit ook in de prestatieafspraken.

We onderschrijven het belang van het organiseren van een ‘waakvlamfunctie’, als vorm van preventie en ook nazorg. Elke gemeente heeft dit op haar eigen wijze ingericht, samen met haar maatschappelijke partners. Een manier om hier invulling aan te geven is onafhankelijke cliëntondersteuning: laagdrempelig en ‘in de wijk’.

Ook zien we op verschillende plekken binnen Parkstad initiatieven die er op gericht zijn om contact tussen buurtbewoners te stimuleren, ook tussen buurtbewoners met en buurtbewoners zonder GGZ-problematiek. Want ook in dit geval geldt: onbekend maakt onbemind.

We zullen als Parkstadgemeenten blijven investeren in een ‘inclusieve samenleving’, een samenleving waar iedereen mee mag doen en er toedoet. Elke gemeente pakt dit op eigen wijze op, maar ervaringen, ‘best practices’ delen we met elkaar.

Financiële paragraaf

Voor de financiering van de uitvoeringsagenda hebben we te maken met verschillende financieringsstromen. De Wlz-uitname en de doordecentralisatie hebben effect op het beschikbare budget, nu en in de toekomst. De totale beschikbare middelen bestaan uit de reguliere middelen (zie bijlage 4, begroting 2021 Parkstad) en de extra gelden die we ontvangen hebben van BZK (€ 538.000,-) en VWS (€2.890.000,-).

Uitbreiding Beschermd Wonen

	2020	2021	2022
Proeftuinen begeleid wonen Kerkrade en Heerlen	nvt	30.000 (3 plekken half jaar Heerlen) 50.000 (5 plekken half jaar Kerkrade)	120.000 (6 plekken Heerlen) 100.000 (5 plekken Kerkrade)
BW LVB	nvt	275.000 (20 plekken 4 ^e Q)	1.100.000 (20 plekken)
Kleinschalig BW voor specifieke groepen	nvt	Nader te bepalen	Nader te bepalen

Externe deskundigheid ten behoeve van herijking aanbod Beschermd wonen.

Nader te bepalen, circa € 150.000, waarvan € 50.000 in 2021.

Projecten: Een (t)huis, een toekomst

Voor de projecten geldt dat de bedragen een grove schatting zijn. Ze worden bekostigd met de subsidie van het ministerie van VWS. Deze extra gelden hoeven niet verantwoord te worden waardoor we deze gelden in kunnen zetten waar wij vinden dat het het meeste effect heeft op het verbeteren van het gehele opvangaanbod. De stuurgroep WMO zal periodiek geïnformeerd worden over de voortgang.

Projecten	Overeenkomstig aanvraag VWS en BZK. <i>Deze gelden mogen ook in 2022 uitgegeven worden.</i>
Nieuwe dag- en nachtopvang	Geen subsidie VWS
Zorgpension Nuth	Geen subsidie VWS (wel financiering vanuit middelen centrumgemeente, € 160.000)
PGA+: 10 extra Housing First plekken in combinatie met persoonsgerichte aanpak en inzet ervaringsdeskundigen.	€ 903.415,-

Zorg 1 jaar Skaeve Huse Parkstad: 21 woonplekken (VWS)	€ 665.050,-
Bouw 21 Skaeve Huse (BZK)	€ 538.000,-
Credo Huis Parkstad: 6 extra opvangplekken voor jongeren	€ 510.000,-
Op weg naar kleinschalige opvang in Parkstad: van grootschalige opvang naar wonen met begeleiding ⁸	€ 459.000,-
-18/18+ jongerenregisseur: pilot gemeente Heerlen	€ 75.000,-
Coördinatie uitstroom gedetineerden: voorkomen van dakloosheid	€ 116.500,-
Samen een goede start: 24 woonplekken jongeren met behoefte aan een steuntje in de rug	Geen subsidie VWS (wel financiering vanuit middelen centrumgemeente voor proeftuinen Heerlen en Kerkrade, € 80.000 in 2021 en € 220.00 in 2022)
<i>Regie en Monitoring</i>	€ 160.564,-
Totaal extra financiering van het Rijk	€ 2.890.000,- (VWS) plus € 538.000,- (BZK) = € 3.427.529,-

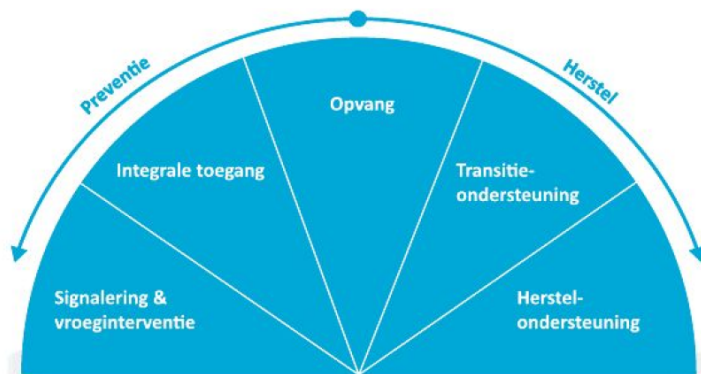
Ten slotte

Resumerend kunnen we vaststellen dat we, dankzij de subsidie van VWS in het kader van 'Een (t)huis, een toekomst', een aantal grote stappen zetten op weg naar een verbeterde opvang, maar ook op preventief vlak. Daarnaast staat herijking van het Beschermd wonen op de agenda, en bereiden we ons als regio voor op de doordecentralisatie door het maken van samenwerkingsafspraken.

In de Visie Opvang en Beschermd wonen Parkstad, die door alle gemeenteraden van Parkstad in 2018 is vastgesteld, hebben we gebruik gemaakt van het 'zorgspectrummodel'. Dit model omvat de functies die tegemoet komen aan de basisbehoeften van mensen met multiproblematiek. De cliënt staat daarbij centraal. Waar mogelijk wordt gebruik gemaakt van de inzet van ervaringsdeskundigheid.

⁸ Dit zijn de extra kosten voor huur en inrichting woonruimte plus de projectkosten tijdens de transitieperiode.

Zorgspectrum bij (dreigende) multiproblematiek

Als we de punten uit deze uitvoeringsagenda langs dit model leggen, komen alle elementen daarvan terug:

1. Preventie: vroegsignalering en vroeginterventie

Vanuit preventie gaan we integraal werken voor kwetsbare jongeren. In Heerlen gebeurt dit bijvoorbeeld nu al door inzet van de jongerenregisseur (pilot). Gezamenlijk gaan we de komende jaren aan de slag om hierin regionaal op te trekken waar dit mogelijk en wenselijk is. Daarnaast gaan we aan de slag met het ontwikkelen van vormen van begeleid wonen voor jongeren die weliswaar 18 plus zijn, maar nog niet op eigen benen kunnen staan. Door begeleid wonen te bieden, geven we deze jongeren een steuntje in de rug op weg naar zelfstandigheid en voorkomen we dat ze een beroep moeten doen op zwaardere zorg.

Een ander preventief project richt zich op mensen die uit detentie komen: een sluitende aanpak in het voortraject voorkomt dat zij vervolgens in de opvang belanden.

Daarnaast blijven we aan de slag met vroegsignalering en de samenwerkingsafspraken tussen de sociale diensten. Daarmee kan in veel gevallen voorkomen worden dat mensen een beroep moeten op de opvang.

Met de Wet Gemeentelijk Schuldhulpverlening (WGS) hebben gemeenten meer mogelijkheden gekregen om gegevens van burgers met betalingsachterstanden in een vroeg stadium uit te wisselen met woningcorporaties, energie- en drinkwaterbedrijven en zorgverzekeraars.

Hierdoor krijgen gemeenten mensen met schulden tijdig in beeld en kunnen zij schuldhulpverlening aanbieden. Dat is niet vrijblijvend: gemeenten dienen op alle aangeleverde signalen actie te ondernemen door middel van een brief, email, sms, telefoongesprek of huisbezoek. Gemeenten zijn dus verplicht om signalen op te volgen, maar voor de mensen zelf geldt dat zij niet verplicht zijn om het aanbod te accepteren.

2. Integrale toegang

We verbeteren de integrale toegang tot opvang en beschermd wonen. De samenwerking met de lokale toegangen is daarbij essentieel: de zorg moet soepel kunnen op- en afschalen, al naar gelang de zorgbehoefte van een cliënt. Schotten in de financiering (lokale WMO-budget/centrumgemeente of Parkstadbudget/ WLZ/Forensische zorg) mogen daarin niet belemmerend werken.

In de toegang van de maatschappelijke opvang wordt intensief samengewerkt om mensen die een beroep doen op de opvang op de juiste plek de meest passende ondersteuning te kunnen bieden. Ook zal er strenger op toegezien worden dat mensen niet ten onrechte een beroep doen op de opvang/ te snel naar de opvang verwezen worden.

3. Opvang en Beschermd wonen.

We maken de opvang kleinschalig, waar mogelijk in een gewoon huis in de buurt (Credo, project naar een kleinschalige opvang als alternatief voor Heugderlicht). We gaan ons aanbod voor beschermd wonen tegen het licht houden en op korte termijn aan de slag met de lacunes die we constateren, zoals het beschermd wonen voor jong volwassenen met een licht verstandelijke beperking. Daarnaast wordt ook de behoefte aan begeleid wonen en mogelijke oplossingsrichtingen hiervoor verkend. Voor zorgmijders opent het Gasthuis haar deuren en we realiseren Skaeve huse voor mensen die niet op een andere manier gehuisvest kunnen worden. We investeren in nieuwbouw voor het Zorgpension Nuth. Daarnaast komen er extra Housing First plekken, een vorm van wonen met intensieve ambulante begeleiding en bedoeld voor groepsongeschikte dakloze mensen met meervoudige problemen, waarbij de toewijzing van een woning de start is van een traject waarbij zelfstandig wonen het doel is. Voor de meest overlastgevende personen met multiproblematiek maken we gebruik van een persoonsgerichte aanpak, PGA. Daarbij gaat het niet alleen om het inzetten van zorg op maat, maar ook om het zo nodig toepassen van drang en dwang om een persoon zo ver te krijgen dat er meegewerkt wordt. Er worden maatwerkoplossingen per persoon ontwikkeld.

Voor wat betreft de langere termijn zullen we inkoopstrategie voor beschermd wonen voor de regio uitwerken.

4. Transitieondersteuning

Zowel in de opvang als in het beschermd wonen spreken we cliënten aan op hun eigen kracht. We huisvesten mensen zo zelfstandig mogelijk en laten hen zo veel mogelijk hun eigen huishouding voeren, en ondersteunen waar nodig. Zo is de overstap naar een eigen huis niet zo groot meer. We zorgen er daarbij voor dat er geen 'gaten' in de begeleiding vallen. Het versterken van het eigen netwerk van cliënten is cruciaal, ook daar kan de begeleiding van de cliënt zich op richten. Zowel zorgaanbieders als gemeenten hebben hier een rol in.

5. Herstelondersteuning en inbedding in de wijk.

Herstelondersteuning betreft de ondersteuning van cliënten in het eigen herstelproces, in de richting van de eigen geformuleerde doelen. Daarbij hebben we ook aandacht voor het draagvlak in de wijk. Er zijn binnen Parkstad diverse initiatieven die er op gericht zijn om contact tussen buurtbewoners te stimuleren, ook tussen buurtbewoners met en buurtbewoners zonder GGZ-problematiek. We zullen als Parkstadgemeenten blijven investeren in een 'inclusieve samenleving'. Elke gemeente pakt dit op eigen wijze op.

Onze agenda is ambitieus, maar wel realistisch. Door er samen de schouders onder te zetten kunnen we de resultaten behalen.

Bijlagen

- Bijlage 1. Evaluatie Uitvoeringsagenda 2019-2020
- Bijlage 2. Uitwerking Samenwerkingsafspraken Inkomen Werkafspraken Sociale Diensten Parkstad
- Bijlage 3. Actieplan uitvoeringsagenda 2021-2022
- Bijlage 4. Begroting 2021 Parkstad
- Bijlage 5. Advies gezamenlijke adviesraden Parkstad
- Bijlage 6. Reactie op adviesraden Parkstad (incl. presentatie)